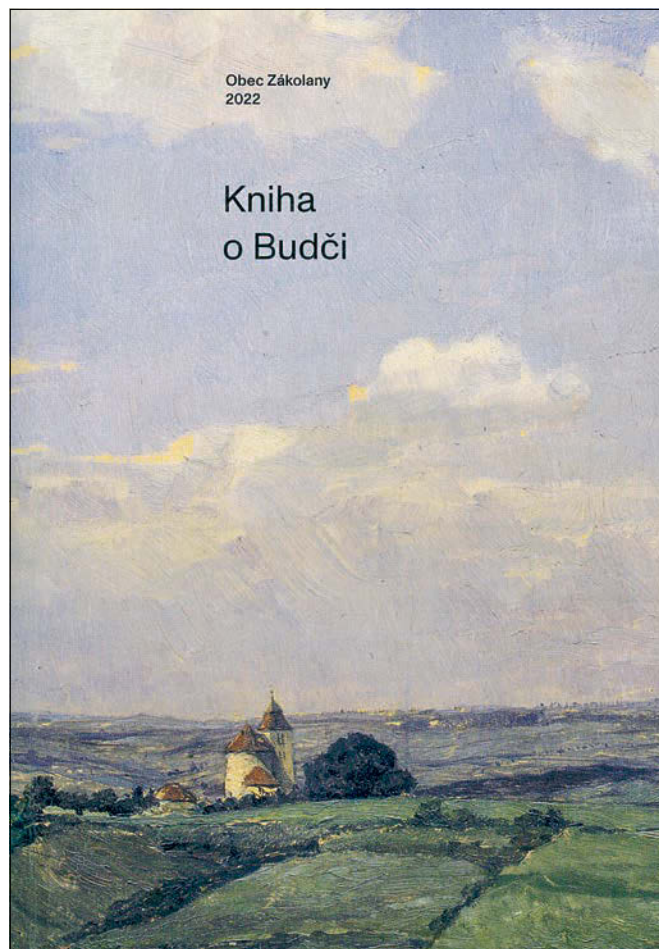

Kolektiv autorů, Kniha o Budči. Vydala obec Zákolany 2022, 319 stran.

Tučný paperback se zabývá doslova legendární přemyslovskou lokalitou, budečským hradištěm a je poněkud zvláštním případem jakéhosi revidovaného reprintu. Jeho předchůdcem je publikace Budeč 1100 let, vydaná kladenským Sládečkovým muzeem v roce 2005. Úspěch a nedostupnost této publikace vedl k vydání referovaného díla, které některé části předchozího upravuje, některé vypouští a jiné přidává.

První oddíl publikace uvádí vlastivědný průvodce po zdejšími okolí, tedy po Kovářech, Zákolanech a Trněném Újezdu (Ondřej Klouček, Průvodce poutníka okolo Budče, 6–33) s bohatou obrazovou dokumentací (pohřích bez vlastních popisů), k níž patří i přiložené výřezy z mapy stabilního katastru s označením pamětihodných míst (na první pohled poněkud paradoxní absence prostoru vlastního hradiště odpovídá zaměření příspěvku speciálně na jeho okolí). Tento příspěvek ve vydání z roku 2005 nebyl. Součástí první části knihy je šest prací věnujících se Budči z pohledu archeologů a historiků. Text Jiřího Slámy (Kníže svatý Václav a jeho tradice v českých dějinách, 34–61) je podstatněji přepracovanou verzí stejnojmenné kapitoly z předchozí publikace a obsahuje přehledně podanou sumarizaci života světce i vývoj jeho uctívání. Drobně upravený přehled dlouhodobě prováděných archeologických výzkumů a jejich publikování přináší Zdeněk Kuchyňka (Minulost skrytá v hlubinách, 62–84), stejný autor se věnuje rovněž mírně revidované reflexi náboženského a kulturně historického odkazu lokality ve 20. a 21. století (Budeč v proměnách času, 166–205). Základem prezentovaných poznatků o hradišti a jeho historických souvislostech jsou následující tři příspěvky. Práce Andrey Bartoškové, která je opravdu aktuálním (a tedy revidovaným) pohledem na problematiku lokality (Přemyslovská Budeč, 86–111), je opřena o v mezidobí vydanou autorčinu monografii z roku 2014. Pestrý obraz života na lokalitě dotváří příspěvek Ivo Štefana (Obyvatelé budečského hradiště ve výpovědi pohřebišť, 112–133) s atraktivní partií věnovanou hromadnému pohřbu zmasakrovaných raně středověkých bojovníků, který je rovněž přepracovanou verzí z první knihy. Mírně upravený je i další příspěvek Jiřího Slámy (Budeč v době prvních přemyslovských knížat, 134–165). Závěr oddílu je erudovaným zamyšlením nad reflexí zdejšího regionu v české krajinomalbě (Otto M. Urban, Z Okoře přes Kováry do Zákolan. Několik poznámek ke zrodu moderní české krajinomalby, 206–223).

Druhý oddíl knihy nese název Budečský Slavín a je kompletně věnován významným osobnostem, které jsou s Budčí spojeny, z nichž většina je také na zdejším hřbitově pohřbena. Jedná se o Karla Slavoje Amerlinga (František Morkes, Karel Slavoj Amerling a budečská tradice v českém školství, 226–237), Václava Dlouhého (Zdeněk Kuchyňka, Zakladatel Společnosti přátel staroslavné Budče, 238–242), Jana Felcmana (Zdeněk Kuchyňka, Amatérský archeolog ze zákolanského cukrováru, 244–248), Ladislava Zápotockého-Budečského (Karel Drvo-la, Ladislav Zápotocký-Budečský, 250–280), Františka Hnátka (Zdeněk Kuchyňka, Sochař František Hnátek a spisovatel Pavel z Budče, 282–286), Václava Davidka (Stanislav Krajník, Obránce vévodské Budče Václav Davidek, 288–295), Otto Urbana (Zdeněk Kuchyňka, Trojí setkání s Otto Urbanem, 296–301) a Jaroslava Ptáčka (Zdeněk Kuchyňka, Zakladatel národních svatováclavských poutí na Budči P. Jaroslav Ptá-

Obr. 1: Obálka publikace.

Obr. 2: Budeč (okres Kladno), rotunda sv. Petra a Pavla, pohled od východu (foto H. Prixová Dvorská).

Obr. 3: Budeč, základy kostela Panny Marie (foto H. Prixová Dvorská).

ček, OCr., 302–307). S výjimkou posledního nově vloženého příspěvku a rovněž nové práce o Ladislavu Zápotockém jsou ostatní reprintem z původního svazku. Tento oddíl uzavírá procházka po budečském hřbitově (Zdeněk Kuchyňka, Průvodce po budečském hřbitově, 308–318).

Publikace je zvláštním případem knihy, v níž se setkávají vlastivědné partie cílené na dost široký okruh čtenářů s výslovně odbornou částí historicko-archeologickou. Za jádro odborné části publikace můžeme považovat dva příspěvky Jiřího Slámy, práci Andrey Bartoškové a Ivo Štefana, které se zamýšlejí nad osudy a významem lokality spojené se samými počátky českého státu jako významného přemyslovského hradíště a s osobou našeho hlavního národního přemyslovského světce. Archeologický pohled Jiřího Slámy se částečně překrývá s vyhodnocením provedených archeologických výzkumů Andrey Bartoškové. Jmenované studie tvoří jakousi vyčnívající partii knihy, která přesahuje její regionální charakter a svou sumarizací je přínosná pro celkový historický pohled. To, že některé partie těchto příspěvků spolu ne ve všem zcela sou-

hlasí, je dáno především dokončením důkladného revizního pohledu A. Bartoškové. Za vyzdvihnutí stojí i množství a široký záběr příspěvků Z. Kuchyňky.

Publikované příspěvky jsou přínosně vybaveny poznámkovým aparátem a seznamy literatury. Rovněž bohatá fotografická a plánová dokumentace, stejně jako výbava (doslova) obrazová, zdařile ilustrují podávané informace. Poněkud jenom postrádám přehledné a čitelné celkové fotografické zobrazení hradíště. Domnívám se, že schematické plány různých zdůrazněných aspektů lokality v působení nejen na širší čtenářskou obec nenahradí záběr z ortofotomapy a letecký snímek lokality, které zde oproti první verzi publikace absentují. Na mysl se vtírají i myšlenky o možnosti zařazení medailonku donedávna vyzdvihovaného prezidentského rodáka, ale zcela chápu jeho vynechání.

Prezentovaná kniha představuje obsáhlou, dobře vybavenou vlastivědnou publikaci, obsahující v archeologických partiích jakousi hlubší nadstavbu.

Zdeněk Dragoun